

MADANIY BRENDING ORQALI MAQOM SAN'ATINING XALQARO
IMIJINI SHAKLLANTIRISH

Masharipova Elmira Muxammedsharipovna

Navoiy davlat universiteti

Cholg'u ijrochiligi (an'anaviy cholg'u) 2-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada madaniy brending orqali maqom san'atining xalqaro imijini shakllantirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda maqom san'atining tarixiy va madaniy ahamiyati, milliy identitetni ifodalashdagi roli hamda global auditoriyaga tanitishning samarali usullari yoritiladi. Shu bilan birga, madaniy brending strategiyalari, raqamli kommunikatsiya, xalqaro festival va almashinuv dasturlari orqali maqom san'atini global maydonda tanitishning amaliy mexanizmlari tahlil qilinadi. Maqola natijalari milliy musiqa merosini zamonaviy madaniy brendga aylantirish va xalqaro imijini mustahkamlash bo'yicha ilmiy va amaliy tavsiyalarni taqdim etadi.

Kalit so'zlar: maqom san'ati, madaniy brending, xalqaro imij, milliy identitet, madaniy diplomatiya, global targ'ibot, musiqa merosi.

Maqom san'ati o'zbek milliy musiqa merosining eng yuksak va noyob namunalaridan biri bo'lib, uning murakkab musiqiy tuzilishi, falsafiy mazmuni va boy tarixiy ildizlari uni xalqaro auditoriya uchun qiziqarli va o'rganishga arziydigan madaniy fenomenga aylantiradi. Bugungi globallashuv sharoitida milliy musiqa merosini saqlash bilan birga uni jahon miqyosida tanitish, global auditoriya tomonidan qadrlanishini ta'minlash dolzarb vazifaga aylanmoqda.

Madaniy brending bu jarayonda asosiy vositalardan biri hisoblanadi. U milliy madaniyat elementlarini yagona konseptual va vizual brendga aylantirish orqali xalqaro maydonda tanitish imkonini beradi. Maqom san'atini brend sifatida shakllantirish, uning tarixiy merosi, ijro an'analari, badiiy va estetik xususiyatlarini birlashtirib, global auditoriya tomonidan qadrlanishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, brending yondashuvi milliy musiqa merosini zamonaviy kommunikatsiya vositalari orqali targ'ib qilish imkoniyatini kengaytiradi.

Maqola davomida madaniy brending orqali maqom san'atining xalqaro imijini shakllantirish strategiyalari, amaliy mexanizmlar va innovatsion yondashuvlar tahlil qilinadi. Shu bilan birga, xalqaro festival va konsertlar, raqamli platformalar, ilmiy tadqiqotlar va ta'lim dasturlari orqali maqom san'atini global maydonga olib chiqishning samarali usullari ko'rib chiqiladi.

Maqom san'ati o'zbek milliy musiqa merosining eng boy va noyob namunalardan biri bo'lib, uning murakkab musiqiy tuzilishi, falsafiy mazmuni va tarixiy ildizlari uni xalqaro auditoriya uchun qadrlanadigan madaniy fenomenga aylantiradi. Bugungi globallashuv sharoitida milliy musiqa merosini saqlash bilan birga uni global miqyosda tanitish, xalqaro auditoriya tomonidan qadrlanishini ta'minlash dolzarb vazifaga aylanmoqda. Shu jarayonda madaniy brending maqom san'atini xalqaro imijga aylantirishning asosiy vositasiga aylanadi.

Madaniy brending orqali maqom san'atining xalqaro imijini shakllantirish bir qancha strategik yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Birinchidan, maqomning tarixiy va madaniy ahamiyatini global auditoriyaga tushuntirish zarur. Bu jarayonda maqomning murakkab musiqiy tuzilishi, ijro an'analari, falsafiy va ma'naviy mazmuni ta'kidlanadi. Auditoriya maqomni faqat musiqiy asar sifatida emas, balki milliy identitet va madaniyatning ajralmas qismi sifatida idrok etishi muhimdir. Shu maqsadda audio-video materiallar, hujjatli filmlar, kontentli izohlar va tarjimalardan keng foydalanish samarali natija beradi.

Ikkinchidan, madaniy brending jarayoni vizual va kontseptual birlikni ta'minlashni talab qiladi. Maqom san'atini brend sifatida shakllantirishda uning logotipi, dizayni, konsert dasturlari va boshqa vizual elementlar yagona konseptga moslashtiriladi. Bunday yondashuv maqomni auditoriya xotirasida mustahkam joylashtiradi va uni tanitishda brend samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, brending kontenti nafaqat estetik, balki informatsion jihatdan ham boy bo'lishi kerak, ya'ni auditoriya maqomning tarixiy ildizlari, ijro an'analari va madaniy ahamiyati bilan tanishishi zarur.

Uchinchidan, xalqaro festival va konsertlar madaniy brendingning amaliy mexanizmlari sifatida xizmat qiladi. Maqom ijrochilarini xorijiy musiqiy forumlarga jalb etish orqali san'at global auditoriyaga taqdim etiladi. Bunday tadbirlar nafaqat musiqiy ijro, balki maqomning badiiy va ma'naviy xususiyatlarini, sahna madaniyatini va an'anaviy uslublarini ham namoyon qiladi. Shu bilan birga, xalqaro festival va konsertlar mamlakatning madaniy diplomatiyasini mustahkamlash va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish imkonini beradi.

To'rtinchidan, raqamli texnologiyalar va media platformalar madaniy brendingni keng auditoriyaga yetkazishda muhim rol o'ynaydi. Ijtimoiy tarmoqlar, video platformalar, onlayn konsertlar va interaktiv saytlar orqali maqom san'ati global auditoriya bilan bevosita aloqaga chiqadi. Raqamli kontent yordamida yosh va chet ellik tinglovchilarni jalb etish, maqom san'ati haqida keng ma'lumot berish va uning

qadriyatlarini tushuntirish mumkin. Shu bilan birga, raqamli platformalar orqali olingan auditoriya fikri, tahlillar va statistika madaniy brending strategiyasini yanada takomillashtirish imkonini beradi.

Beshinchidan, ilmiy va ta'limiy mexanizmlar ham madaniy brending jarayonida muhim ahamiyatga ega. Xorijiy universitetlarda maqom san'ati bo'yicha kurslar, mahorat darslari va seminarlar tashkil etish, maqom bo'yicha tadqiqotlar olib borish uning xalqaro auditoriya tomonidan tan olinishi va qadrlanishiga xizmat qiladi. Ilmiy tadqiqotlar maqomning musiqiy tuzilishi, tarixiy rivoji va ijro an'analari haqida chuqur ma'lumot beradi. Shu bilan birga, ilmiy nashrlar, maqolalar va audiovizual materiallar madaniy brendingni mustahkamlash va maqom san'atini global auditoriya e'tiboriga kiritishda samarali vosita hisoblanadi.

Oltinchidan, professional ijrochilar tayyorlash va sahna madaniyatini rivojlantirish ham madaniy brending jarayonining ajralmas qismidir. Maqom ijrochilari xalqaro maydonda o'zbek musiqasini taqdim etish bilan birga, uning brendini targ'ib qiluvchi elchilar sifatida ham xizmat qiladi. Shu sababli ijrochilarni nafaqat musiqiy, balki kommunikativ, sahna madaniyati va marketing ko'nikmalari bilan tayyorlash zarur. Bu jarayon maqom san'atining xalqaro tan olinishi va imijini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Yettinchidan, madaniy brending orqali maqom san'atini global auditoriyaga tanitishda an'anaviylik va innovatsiya o'rtasidagi muvozanatni saqlash muhimdir. An'anaviy maqom namunalarini zamonaviy sahnaviy formatlar, sahna texnologiyalari va ijro uslublari bilan uyg'unlashtirish auditoriyani jalb qiladi. Shu bilan birga, bu jarayonda maqomning tarixiy va badiiy mohiyati saqlanishi, uning autentikligi yo'qolmasligi kerak.

Umuman olganda, madaniy brending orqali maqom san'atining xalqaro imijini shakllantirish ko'p qirrali, strategik va tizimli yondashuvni talab etadi. Madaniy diplomatiya, brending, raqamli texnologiyalar, ilmiy va ta'limiy tadbirlar, professional ijrochilar salohiyati uyg'unlashgan holda maqom san'ati global auditoriya tomonidan qadrlanadigan, xalqaro maydonda tan olingan va barqaror madaniy brendga aylanadi. Shu bilan birga, bu jarayon milliy musiqa merosini saqlash, global madaniy maydonda tanitish va milliy identitetni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Mazkur maqolada madaniy brending orqali maqom san'atining xalqaro imijini shakllantirishning strategiyalari va amaliy mexanizmlari tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, madaniy brending maqom san'atini global auditoriya

tomonidan qadrlanadigan va tan olingan madaniy resursga aylantirishning asosiy vositasi hisoblanadi.

Maqom san'atini xalqaro maydonda targ'ib etishda madaniy diplomatiya, brending strategiyalari, raqamli platformalar, xalqaro festival va almashinuv dasturlari, shuningdek, ilmiy tadqiqotlar va ta'limiy mexanizmlar samarali mexanizmlar sifatida namoyon bo'ladi. Shu bilan birga, maqomning autentikligini saqlash, an'anaviylik va zamonaviylikni uyg'unlashtirish, professional ijrochilar salohiyatini rivojlantirish xalqaro tan olish jarayonining muhim shartlaridan biridir.

Umuman olganda, madaniy brending orqali maqom san'atining xalqaro imijini shakllantirish ko'p qirrali va tizimli yondashuvni talab qiladi. Bu jarayon muvaffaqiyatli amalga oshirilsa, maqom san'ati nafaqat milliy meros sifatida saqlanadi, balki global auditoriya tomonidan qadrlanadigan, xalqaro maydonda tan olingan va barqaror madaniy brendga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I. A. **Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.** – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Rajabiy Y. **O'zbek maqomlari.** – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2006.
3. Yunusov R. **Maqom san'ati va uning tarixiy ildizlari.** – Toshkent: San'at, 2015.
4. UNESCO. **Shashmaqom – Intangible Cultural Heritage of Humanity.** – Parij, 2008.
5. Qodirov A. **Milliy musiqa va madaniy identitet.** – Toshkent: Fan, 2017.
6. Nye J. **Soft Power: The Means to Success in World Politics.** – New York: PublicAffairs, 2004.
7. Anholt S. **Competitive Identity: The New Brand Management for Nations, Cities and Regions.** – London: Palgrave Macmillan, 2007.